שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

מבחן מסכם: מסכת מנחות: תפילין

זמן: 45 דקות · 100 נקודות. קראו כל שאלה עד הסוף. ציטוטי המקורות במבחן הועתקו מדפי השיעורים ביחידה; פירושים מסומנים כפירוש.

1. **חלק א: שאלות בחירה (30 נק') – הקיפו את התשובה הנכונה. 6 נק' לכל שאלה.**
מה פירוש "מְעַכְּבוֹת זוֹ אֶת זוֹ" בארבע הפרשיות שבתפילין? **(6 נק')**
א. שצריך לקרוא אותן לפי הסדר.
ב. שאם חסרה אחת מהן – התפילין פסולות.
ג. שכל פרשה נמצאת בבית אחר.
ד. שאפשר להניח פרשה אחת בלבד.

2. רב יהודה בשם רב אמר שכל אות צריכה "גויל מוקף" מארבע רוחותיה. מה זה אומר? **(6 נק')**
א. שכל אות צריכה להיות מוקפת קלף מכל צד, ולא לגעת באות אחרת.
ב. שכותבים כל אות בארבעה צבעים.
ג. שכל אות צריכה להיות גדולה במיוחד.
ד. שכותבים כל אות על עור אחר.

3. לפי רבי עקיבא, איך יודעים שבתפילין של ראש יש ארבעה בתים? **(6 נק')**
א. כי המילה "טוטפות" כתובה ארבע פעמים בתורה.
ב. כי "טט" בשפה אחת פירושו שתיים, ו"פת" בשפה אחרת פירושו שתיים – יחד ארבע.
ג. כי לריבוע יש ארבעה צדדים.
ד. כי יש ארבעה ימי שבוע שבהם מניחים.

4. לפי רש"י, למה קשר התפילין עשוי בצורה מסוימת? **(6 נק')**
א. רק כדי שהתפילין לא ייפלו.
ב. כדי שיהיה נראה עליהן השם ש-ד-י: שי"ן בבית, דל"ת בקשר, יו"ד בשל יד.
ג. כדי שיהיה נוח לחלוץ אותן.
ד. כדי שהרצועה תהיה ארוכה יותר.

5. איפה מניחים את התפילין של ראש? **(6 נק')**
א. ממש בין העיניים, על המצח.
ב. במקום שמוחו של תינוק רופס – למעלה בראש.
ג. על העורף.
ד. מעל האוזן השמאלית.

6. **חלק ב: מושגים, ארמית ומבנה (30 נק')**
הסבירו את המונחים (2 נק' לכל מונח). **(8 נק')**

מונח	פְּשִׁיטָא!	לֹא נִצְרְכָא אֶלָּא	הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי	חוֹלֵץ
הסבר				

7. באיזה סדר מניחים תפילין, ובאיזה סדר חולצים (מורידים) אותן? כתבו את הטעם לכל אחד. **(11 נק')**

8. הברייתא אומרת: "זְכָרוֹן אֶחָד אָמַרְתִּי לָךְ, וְלֹא שְׁנַיִם וּשְׁלֹשָׁה זִכְרוֹנוֹת". מה נלמד מכאן על מבנה התפילין של ראש? **(11 נק')**

9. **חלק ג: הבנת הנקרא (25 נק') – קראו את הקטע (מנחות לז ע"ב) וענו על השאלות.**

> רַבִּי חִיָּיא וְרַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרַב אַוְיָא מְכַוְּין וּמַנַּח לֵיהּ לַהֲדֵי לִיבֵּיהּ. רַב אָשֵׁי הֲוָה יָתֵיב קַמֵּיהּ דְּאַמֵּימָר, הֲוָה צָירְיָא בִּידֵיהּ וְקָא מִתְחַזְיָין תְּפִילִּין. אֲמַר לֵיהּ: לָא סָבַר לַהּ מָר "לְךָ לְאוֹת" וְלֹא לַאֲחֵרִים לְאוֹת? אֲמַר לֵיהּ: בִּמְקוֹם "לְךָ לְאוֹת" אִיתְּמַר.

א. מה עשו רבי חייא ורב אחא, ומה ראה רב אשי כשישב לפני אמימר? **(8 נק')**

ב. מה שאל רב אשי את אמימר? על איזה כלל הוא מתבסס? **(8 נק')**

ג. מה ענה אמימר: "בִּמְקוֹם "לְךָ לְאוֹת" אִיתְּמַר"? הסבירו את ההבחנה שלו. **(9 נק')**

10. **חלק ד: שאלת חשיבה (15 נק')**
רבי אליעזר אומר: "לְךָ לְאוֹת וְלֹא לַאֲחֵרִים לְאוֹת". ובשיעור אחר למדנו: "וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עָלֶיךָ" – "אֵלּוּ תְּפִילִּין שֶׁבָּרֹאשׁ". האם התפילין הן סימן פרטי או סימן שאחרים רואים? כתבו איך שני המקורות יכולים להתקיים יחד, ומה המשמעות בעיניכם של "אות" שאדם נושא על עצמו. **(15 נק')**